

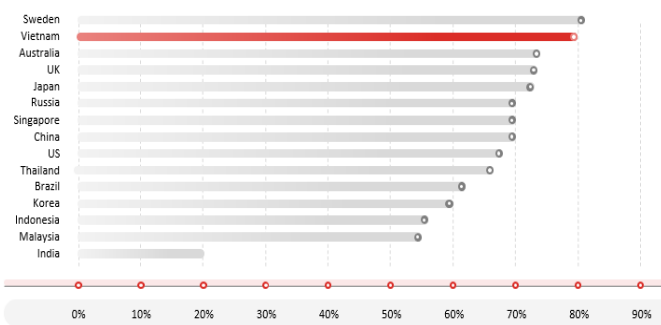
Michael Kokalari, CFA
Chuyên gia Kinh tế trưởng

Dẫn đầu về Bình đẳng giới giúp thúc đẩy tăng trưởng GDP của Việt Nam

Đầu tháng này, chúng tôi đã vinh dự được phát biểu khai mạc tại hội nghị dành cho các nhà đầu tư có tầm ảnh hưởng với tiêu đề “Thúc đẩy sự tăng trưởng của các doanh nghiệp vừa và nhỏ do phụ nữ lãnh đạo tại Việt Nam” (*Advancing the Growth of Women-Led SMEs in Vietnam*). Hội nghị được tổ chức bởi Mạng lưới Từ thiện Mạo hiểm Châu Á (Asia Venture Philanthropy Network - AVPN) với sự hỗ trợ tài chính của Chính phủ Australia. Ngoài các nhà đầu tư khu vực tư nhân, hội nghị còn có sự tham dự của đại diện Ngân hàng Phát triển Châu Á (ADB), Chính phủ Hà Lan và các tổ chức khác. Báo cáo này tóm tắt thông tin chúng tôi đã trình bày, cũng như một số thông tin hữu ích mà chúng tôi tiếp thu được từ các diễn giả và các nữ doanh nhân cùng tham dự sự kiện.

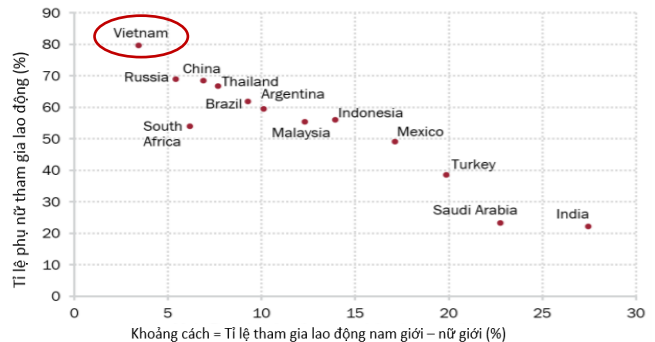
Việt Nam thường xuyên được đánh giá cao vì có tỷ lệ phụ nữ tham gia lao động cao nhất so với khu vực Châu Á và cao so với toàn thế giới, như được thể hiện trong hai biểu đồ phía dưới. Nhiều công ty hàng đầu của Việt Nam được điều phối bởi CEO là nữ, và 28% vị trí quản lý hàng đầu ở Việt Nam do phụ nữ nắm giữ, cao hơn so với tỉ lệ 19% của toàn thế giới. Do đó, Việt Nam đứng thứ 26 trong số 156 quốc gia trong Bảng xếp hạng khoảng cách giới toàn cầu¹ (Global Gender Gap Ranking) của Diễn đàn Kinh tế Thế giới (IMF), được OECD đánh giá là có mức độ phân biệt đối xử “thấp”², và theo như Rosenberg Research, một công ty nghiên cứu thị trường chứng khoán độc lập, “Trong các thị trường mới nổi, Việt Nam thường được coi là tấm gương đáng để noi theo”.

Tỷ lệ phụ nữ tham gia lao động

Nguồn: Tổ chức Lao động Quốc tế (ILO)

Tỷ lệ tham gia lao động so với Khoảng cách giới tính

Nguồn: Rosenberg Research

Có rất nhiều nghiên cứu kinh tế chứng minh từ thực tiễn rằng tỷ lệ phụ nữ tham gia lao động có mối quan hệ tỉ lệ thuận với GDP và tăng trưởng năng suất lao động, từ đó làm tăng tốc độ tăng trưởng GDP tiềm năng trong dài hạn. Do đó, không có gì ngạc nhiên khi ngày càng có nhiều quốc gia đang phát triển thực hiện các chính sách mà Việt Nam đã tiên phong triển khai trong nhiều năm về trước (xem bên dưới) nhằm tận dụng triệt để nguồn động lực giúp tăng trưởng kinh tế dài hạn này.

Bên cạnh những lợi ích vĩ mô đối với nền kinh tế Việt Nam, Giám đốc Đầu tư của VinaCapital Andy Ho của VinaCapital đã luôn nhấn mạnh về những lợi ích mà quỹ đầu tư tư nhân (private equity) của VinaCapital đã gặt hái thành công từ việc đầu tư vào các doanh nghiệp do phụ nữ lãnh đạo. Điều này đã được ông đề cập trong Chương 4 của cuốn sách “Crossing the Street” ghi lại những kinh nghiệm đầu tư chuyên nghiệp của ông tại Việt Nam.³ Ví dụ: ông Andy chỉ ra rằng các doanh nghiệp do phụ nữ điều hành mà VinaCapital đầu tư có xu hướng tập trung hơn vào các lĩnh vực kinh doanh cốt lõi của họ ngay cả khi các doanh nghiệp đó đã phát triển và rất thành công, đồng thời nhấn mạnh vai trò của phụ nữ trong việc lãnh đạo một số công ty lớn nhất Việt Nam hiện nay.

Các thành tích về việc tiên phong trong các vấn đề về giới tính ở Việt Nam

Năm 1930, Hội Liên hiệp Phụ nữ Giải phóng Việt Nam được thành lập để tập hợp phụ nữ đấu tranh giành độc lập từ Pháp. Sau đó, tổ chức này đổi tên thành Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam (LHPNVN) và hiện đang theo đuổi một loạt các mục tiêu, bao

¹ https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2021.pdf

² <https://www.genderindex.org/country/viet-nam-2014-results/>

³ <https://www.harriman-house.com/crossingthestreet>

gồm hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp và đào tạo nghề. Việc thành lập Hội LHPNVN cách đây gần 100 năm là bước đi đầu tiên trong một loạt các bước tiên phong nhằm thúc đẩy và nâng cao vai trò của phụ nữ trong xã hội Việt Nam - bao gồm việc thành lập các tổ chức / nhóm vận động khác nhau, và đưa các quyền nữ giới cùng các biện pháp bảo vệ pháp lý cho phụ nữ vào luật pháp của Việt Nam. Hơn nữa, Chính phủ Việt Nam là nước sớm ký cam kết về bình đẳng giới, và điều này đã giúp Việt Nam xây dựng một khung pháp lý về bình đẳng giới “được công nhận rộng rãi là toàn diện” bởi Liên hợp quốc. Đáng chú ý hơn, Việt Nam còn xây dựng một luật riêng về vấn đề bình đẳng giới.⁴

1930	Thành lập Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam
1959	Luật Hôn nhân và Gia đình (Xóa bỏ Hôn nhân sắp đặt)
1995	Thành lập Ủy ban quốc gia vì sự tiến bộ của phụ nữ Việt Nam
2003	Luật Đất đai quy định cả vợ và chồng đứng tên trên tài sản
2006	Luật Bình đẳng giới ra đời
2008	Thành lập Vụ Bình đẳng giới
2016	Luật Bảo hiểm xã hội (Tăng quyền lợi thai sản và quyền lợi hưu trí)
2017	Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa (Khái niệm doanh nghiệp nhỏ và vừa do phụ nữ sở hữu được xác định rõ)
2019	Bộ luật lao động (Giúp chống quấy rối tại nơi làm việc)

Các kết quả tích cực khác của những nỗ lực này bao gồm:

- 1) 77% nữ sinh Việt Nam được đi học trung học phổ thông, cao hơn so với tỉ lệ 68% của nam giới,
- 2) Cơ quan lập pháp của Việt Nam xếp thứ 53 trong số 193 quốc gia về tỷ lệ đại diện nữ giới, và
- 3) Ngân hàng Thế giới xếp hạng Việt Nam 81,9 trên 100 điểm về chỉ số quyền lợi hợp pháp của phụ nữ - cao hơn mức xếp hạng trung bình 76,1 của các nước trên thế giới.

Tiếp tục với #1, giáo dục trẻ em gái là chính sách hiệu quả nhất mà một quốc gia đang phát triển có thể thực hiện để thúc đẩy sự phát triển kinh tế lâu dài của mình, vì vậy thành tựu này đặc biệt đáng khích lệ trên quan điểm đầu tư.

Các lĩnh vực cần quan tâm

Chúng tôi thấy có hai lĩnh vực đáng quan tâm mà các vấn đề liên quan đến giới tính có thể cản trở tăng trưởng kinh tế ở Việt Nam. Thứ nhất, các doanh nghiệp do phụ nữ làm chủ và sự tham gia lao động của phụ nữ đã chịu ảnh hưởng tiêu cực từ COVID. Nguyên nhân là do họ chiếm số đông trong các lĩnh vực du lịch, bán lẻ, khách sạn và sản xuất hàng may mặc (cũng như các hoạt động sản xuất nhẹ khác), và các lĩnh vực này đều bị tác động nặng nề trong đại dịch.

Hơn nữa, mặc dù điều kiện kinh doanh đối với các doanh nghiệp do phụ nữ làm chủ và đối với nữ lãnh đạo ở các thành phố lớn của Việt Nam rất thuận lợi, hơn 60% dân số vẫn đang sống bên ngoài các đô thị lớn, nơi mà phụ nữ vẫn phải đối mặt với nhiều thách thức đáng kể. Ví dụ: phụ nữ sở hữu nhiều doanh nghiệp vừa và nhỏ hơn ở các khu vực thành thị (> 30%) so với nông thôn (<20%), nơi mà kinh doanh nông nghiệp rất phổ biến.

Nổi tiếp quan điểm trên, phụ nữ sở hữu dưới 20% đất nông nghiệp ở Việt Nam, thấp hơn tỉ lệ xấp xỉ 50% đối với nam giới⁵. Điều này khiến các doanh nghiệp nông nghiệp do phụ nữ làm chủ gặp nhiều khó khăn trong việc vay tiền để làm những việc như mở rộng trang trại, hoặc nâng cấp thành doanh nghiệp cần thường xuyên sử dụng vốn cao như chế biến thực phẩm. Do đó, gần 90% phụ nữ kiếm sống trong ngành nông nghiệp chủ yếu hoạt động trong lĩnh vực nông nghiệp tự cung tự cấp, theo như nghiên cứu của Liên hợp quốc.

Kết luận

Việt Nam từ lâu đã là quốc gia tiên phong về quyền bình đẳng của phụ nữ, và được biết đến rộng rãi như một nơi phụ nữ được hưởng quyền bình đẳng chính thức theo pháp luật. Phụ nữ có tỷ lệ tham gia vào lực lượng lao động cao và có khả năng tiếp cận cơ hội kinh tế cao - đặc biệt ở các khu vực thành thị của đất nước. Những bước đi tiên phong trong vấn đề bình đẳng giới của Chính phủ Việt Nam đã thúc đẩy tiềm năng tăng trưởng kinh tế dài hạn của đất nước, từ đó tạo ra cơ hội sinh lời hấp dẫn khi đầu tư vào các công ty niêm yết hay tư nhân cho các quỹ đầu tư như VinaCapital.

⁴ <https://vietnam.un.org/en/153151-country-gender-equality-profile-viet-nam-2021>

⁵ Phần còn lại do các cặp đôi đã kết hôn nắm giữ, trong đó cả hai đều có tên trên Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất.

Chúng tôi tự hào rằng VinaCapital luôn dẫn đầu trong việc thúc đẩy bình đẳng giới và đầu tư cho phụ nữ trong nhiều năm. Năm 2006, công ty đã thành lập [VinaCapital Foundation](#) nhằm cải thiện cuộc sống của trẻ em Việt Nam có hoàn cảnh khó khăn bằng cách cung cấp cơ hội phát triển và cải thiện thông qua nhiều [chương trình giáo dục và y tế](#). Nhiều phụ nữ trẻ trong số này đến từ các tỉnh nông thôn, là những nơi cần nhiều nỗ lực hơn để đảm bảo bình đẳng giới và bình đẳng cơ hội. Ngoài ra, không giống như ở nhiều quốc gia nơi phần lớn nam giới chi phối lĩnh vực tài chính, gần hai phần ba nhân viên của VinaCapital là phụ nữ, bao gồm khoảng một nửa nhóm đầu tư. VinaCapital cam kết tiếp tục làm mọi việc trong khả năng để đảm bảo phụ nữ Việt Nam có cơ hội phát triển và thành công, trong công ty chúng tôi nói riêng và trên toàn Việt Nam nói chung.

Disclaimer

© 2022 VinaCapital Fund Management JSC (VCFM). All rights reserved. This report has been prepared and is being issued by VCFM or one of its affiliates for distribution in Vietnam and overseas. The information herein is based on sources believed to be reliable. With the exception of information about VCFM, VCFM makes no representation about the accuracy of such information. Opinions, estimates, and projections expressed in this report represent the current views of the author at the date of publication only. They do not necessarily reflect the opinions of VCFM and are subject to change without notice. VCFM has no obligation to update, amend or in any way modify this report or otherwise notify a reader thereof in the event that any of the subject matter or opinion, projection or estimate contained within it changes or becomes inaccurate.

Neither the information nor any opinion expressed in this report constitutes an offer, or an invitation to make an offer, to buy or to sell any securities or any option, futures, or other derivative instruments in any jurisdiction. Nor should it be construed as an advertisement for any financial instruments. This research report is prepared for general circulation and for general information only. It does not have regard to the specific investment objectives, financial situation or particular needs of any person who may receive or read this report. Investors should note that the prices of securities fluctuate and may rise and fall. Past performance, if any, is no guide to the future.

Any financial instruments discussed in this report may not be suitable for all investors. Investors must make their own financial decisions based on their independent financial advisors as they believe necessary and based on their particular financial situation and investment objectives. This report may not be copied, reproduced, published, or redistributed by any person for any purpose without the express permission of VCFM in writing. Please cite sources when quoting.